

VENEMAA PETAB „GLOBAALSET ENAMUST“ JA SRÜ-D

Venemaal on võimalik suurvõimuna esineda vaid juhul, kui Lääs ning demokraatiat ja inimõigusi tegudes väärtustavad rahvusvahelised organisatsioonid nõrgenevad.

Koloniaalikkest vabanenud riikidega kurameeriv Venemaa kardab seostamist omaenda imperialistliku mineviku ja olevikuga.

Kremlis arutatakse võimalusi Sõltumatute Riikide Ühenduse iseteadlikumate liikmete mõjutamiseks otsese surve ja propagandaga.

Venemaa juhtkonna hinnangul toimuvad rahvusvahelisel areenil kaks võtmetähtsusega protsessi: nn kollektiivse Lääne mõju vähikäik ning globaliseerumisprotsessi tagasipöördumine suurema killustatuse poole. Senised riikidevahelised sidemed jäävad Venemaa nägemuses püsima, kuid need põhinevad üha enam reaalspoliitilistel, rahvuslikel huvidel.

Globaalseks suurvõimuks pürgiv Kreml loodab neid protsesse kiirendada. Põhjus on lihtne: vananeva rahvastiku ja kahaneva majandusega Venemaa saab tulevikus esineda suurvõimuna vaid siis, kui Lääs ning demokraatiat ja inimõigusi tegudes väärtustavad rahvusvahelised organisatsioonid nõrgenevad.

Sestap on Moskva võtnud nõuks Lääne mõjukuse õõnestamise eesmärgil kurameerida nn globaalse enamusega. Ühelt poolt üritab Venemaa arendada Läänest sõltumatut rahaliste arvelduste süsteemi. Teisalt levitab Venemaa Läänt negatiivsesse valgusesse seadvaid jutupunkte.

NÄITEID VENEMAA JUTUPUNKTIDEST

- Lääs piirab intellektuaalomandit kaitstes ressursside kättesaadavust oma majandust moderniseerivatele riikidele.
- Lääs kasutab kliimapoliitikat ebaausa konkurentsi vahendina, takistades „globaalse enamuse“ arengut.
- Lääs loodab Venemaa sõjatööstuse pidurdamiseks mõeldud tegevustega (nt teiseste sanktsioonidega) säilitada hegemooniat ning pidurdada teiste majanduslikku arengut.

Venemaa teab, et enamik suurriike, sh mitu BRICS-i mõjukamat liikmesriiki, ei ole maailmakorra kiirest ja radikaalsest muutmisest huvitatud – see tooks kaasa ebastabiilsust ja määramatust. Seetõttu eelistab Venemaa kohati esineda „pehmemate“ väidetega: hakkama saab ka ilma Lääneta ning Läänel on ülejäänud maailma rohkem

vaja kui maailmal Läänt. Niisugusel lähenemisel on suurem edulootus – see aitab vältida kolmandate riikide tõrksust Läänele otseselt vastanduda. Samal ajal esitleb Venemaa oma tegevust aga üha jõulisemalt ka Lääne hegemoonia vastase võitlusena, püüeldes koloniaalvõimude all kannatanud riikide toetuse poole. Seejuures ei näe Venemaa „globaalses enamuses“ mitte väärtuslikke partnereid, vaid pelgalt vahendeid Lääne mõju vähendamiseks.

VANGIVALVUR SRÜ-S

Kolonialismivastast jõudu etendades kardab Venemaa enda seostamist omaenese koloniaalimpeeriumi mineviku ja olevikuga, seda eriti just Sõltumatute Riikide Ühenduse (SRÜ) liikmesriikides.

Venemaa juhtkonda häirib iseäranis Kesk-Aasia riikide juhtkonna ja „natsionalistliku“ haritlaskonna suurenenud iseteadvus. Nende kriitiline vaade Venemaale kui vallutajale, koloniaalisandale ning arengupidurile kahjustab Putini režiimi hinnangul Venemaa kuvandit „globaalse enamuse“ silmis.

Seetõttu arutatakse Kremlis võimalusi SRÜ liidrite ja elanikkonna mõjutamiseks otseste surveavalduste ja Venemaad heroiseerivate ulatuslike propagandakampaaniate abil. Kampaaniate korraldajate ülesanne on muu hulgas levitada väidet, et Venemaa on Kesk-Aasia rahvastele kinkinud tsivilisatsiooni ja andnud tohutult rohkem, kui on ise vastu saanud.

Kuna Moskvast ei saa endistele „liiduvabariikidele“ enam vastuvaidlematuid korraldusi saata, läheneb Kreml iseteadlikele SRÜ riikidele teisiti. Kesk-Aasiaga suhtlevate ametiisikute, haridustegelaste ning Venemaa haridusasutuste ja nende filiaalide kaudu püütakse SRÜ nooremaid põlvkondi ehk tulevast eliiti kasvatada Kremlile lojaalses suunas. Nii käitub Venemaa NSV Liidu vangilaagri aedikus avatud SRÜ-s endiselt vangivalvurina ja püüab korvata Moldova¹, Gruusia ja Ukraina „põgenemist“ allesjäänute karmima survestamisega.

Venemaa pingutused „globaalse enamusega“ manipuleerimiseks ei lakka niipea. On see tulemuslik või mitte, sõltub eelkõige „globaalseks enamuseks“ tembeldatud riikide huvist Venemaa manipulatsioonidega kaasa minna.



Venemaa tegelikku suhtumist „globaalsesse enamusesse“ näitab selle esindajate jõhker kohtlemine.

Allikas: Ilya Naymushin (Reuters)

1 Moldova on formaalselt veel SRÜ liige, aga on peatanud oma tegevuse enamikus valdkondades.